

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/26/2020
Identifikačné číslo spisu:	7518203131
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7518203131.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého E. R., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúceho v K., K. XXX, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov: matky B. R. R., narodenej XX.XX.XXXX, bývajúcej v K., K. XXX a otca C. R., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúceho v Č., F. XX, zastúpeného JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Čajakova 5, o zvýšenie výživného, vedenej Okresným súdom Košice - okolie pod sp. zn. 9P/160/2018, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. septembra 2019, sp. zn. 7CoP/57/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2018 sp. zn. 9P/160/2018 uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 155 eur mesačne, vždy do pätnásteho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc 21. májom 2018. Zároveň ho zaviazal dlžné výživné za obdobie od 21. mája 2018 do 15. októbra 2018 v sume 294,51 eura zaplatiť k rukám matky do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol a rozhodol o trovách konania. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že u maloletého došlo k podstatnej zmene pomerov vzhľadom na to, že výživné bolo naposledy upravené pred deviatimi rokmi, kedy bol maloletý v celodennej starostlivosti matky. V čase rozhodovania súdu o tomto návrhu maloletý navštevoval 5. ročník základnej školy, s čím sú spojené zvýšené výdavky na školské potreby, ošatenie, stravovanie a uspokojovanie nevyhnutných osobných potrieb. K zmene pomerov došlo aj na strane otca, pretože jeho príjem sa od posledného určenia výživného zvýšil o približne 284 eur mesačne. Na strane matky došlo taktiež k zmene pomerov, keďže jej pribudla vyživovacia povinnosť k ďalšiemu dieťaťu. Okrem toho sa matka od marca 2018 zamestнала s príjmom vyše 500 eur mesačne, čím došlo k zvýšeniu jej príjmu v porovnaní so stavom v čase predchádzajúcej úpravy výživného. Dospel preto k záveru, že odôvodnené potreby maloletého a schopnosti a možnosti otca odôvodňujú zvýšenie výživného, pričom za primeranú považoval výšku výživného v sume 155 eur mesačne. Zohľadnil aj osobnú starostlivosť matky o maloleté dieťa, ktorá svoj podiel na jeho výžive v peňažnej forme plní aj hodnotou práce vynakladanej pri

jeho opatere. Návrhu matky na zvýšenie výživného do tejto sumy vyhovel a nad rozsah priznanej výšky výživného návrh ako nedôvodný zamietol.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie podal otec odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že ho vo výrokoch o zvýšení výživného a o dlžnom výživnom potvrdil. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s jeho odôvodnením. Na zdôraznenie správnosti dodal, že u maloletého došlo k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu rozhodnutia o výživnom, pretože od posledného rozhodovania o rozsahu vyživovacej povinnosti, uplynulo deväť rokov. V aktuálnom období je maloletý vo veku intenzívneho rastu a dospievania, kedy sú náklady spojené so stravou, ošatením i záujmovou činnosťou či spoločenským vyžitím značne vysoké, prevyšujúce náklady dospelých osoby. Poukázal na okolnosť, že matka dopĺňa zdroj výživy maloletého na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre jeho všestranný rozvoj, čo fakticky znamená, že podiel matky na výživnom je porovnateľný s podielom otca, a preto odvolacie námietky otca o zisťovaní pomerov matky považoval za nevýznamné.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Namietal, že súd prvej inštancie potom, čo odročil pojednávanie na 17. septembra 2018 pristúpil k vykonaniu informatívneho výsluchu matky, ktorý však nemal kontradiktórnu povahu, čím došlo k narušeniu rovnosti zbraní účastníkov konania. Súd nenariadil kontradiktórny výsluch matky ani po tom, čo o jeho vykonanie otec výslovne požiadal. Súd prvej inštancie zároveň nezohľadnil jeho písomné podanie z 15. októbra 2018 obsahujúce návrhy na vykonanie dokazovania. K týmto pochybeniam súdu prvej inštancie namietaným v odvolaní sa odvolací súd nevyjadril, čím urobil svoje rozhodnutie nepreskúmateľným a arbitrárnym. Na základe uvedeného potom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu otca nebolo podané zo strany matky a ani zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny žiadne vyjadrenie.

5. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom (zákon č. 161/2015 Z. z. - ďalej len „C. m. p.“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“). Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Pretože Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak, Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal prípustnosť dovolania podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

6. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Tomu potom korešponduje aj právna úprava dovolacieho konania, podľa ktorej dovolanie treba

považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci otec odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

10. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý má možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

11. Pokiaľ otec namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

12. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces.

13. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania otca a vyjadrenia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj vyporiadanie sa s odvolacími námietkami otca. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v

takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Konajúce súdy dali dostatočnú odpoveď, prečo je dôvodné zvýšiť výživné na maloletého. Otec preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený; vnútorne rozporný a arbitrárny; za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv otca.

14. K námietke otca o porušení rovnosti zbraní tým, že súd neuskutočnil kontradiktórny výsluch matky najvyšší súd uvádza, že podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou zásadou „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany.

15. Preskúmaním súdneho spisu najvyšší súd nezistil porušenie tohto princípu, pretože na pojednávaní konanom 15. októbra 2018 zástupca otca uviedol, že má k dispozícii zápisnicu z informatívneho výsluchu matky, keďže bol študovať spis. K tvrdeniam matky uvedeným v tejto zápisnici podal otec písomné vyjadrenie v podaní z toho istého dňa. Toto podanie bolo následne súdom prvej inštancie aj oboznámené, pričom otec na pojednávaní kládol matke aj otázky súvisiace s predmetom sporu. Všetci účastníci konania, včítane otca tak mali možnosť reagovať na argumenty „protistrany“ a uplatniť svoj vplyv v konaní. Otec preto neopodstatnene namietal, že došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní.

16. Pokiaľ otec vytýkal súdom aj nesprávne zistený skutkový stav veci, resp. nesúhlasil so skutkovými zisteniami, ich hodnotením a nevykonaním všetkých navrhnutých dôkazov, dovolací súd pripomína, že už podľa predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (napr. R 42/1993, 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012). Nová právna úprava na podstate uvedeného nič nezmenila. Rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané patrí výlučne súdu, a nie účastníkom konania. Pokiaľ konajúce súdy na to, aby ustálili skutkový stav, ktorý im umožňuje meritórne rozhodnúť, vykonajú iba časť navrhnutých dôkazov, konajú v rámci svojich kompetencií, pričom rozsah vykonaného dokazovania nie je závislý od vôle účastníkov konania. Na tomto mieste zároveň dovolací súd poukazuje na výslovne vyjadrenie účastníkov konania v zápisnici o pojednávaní konanom 15. októbra 2018, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Akékoľvek námietky otca v tomto smere sú potom nenáležité.

17. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany otca nebol preukázaný nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bol vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie otca odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 C. m. p. v spojení s § 453 ods. 1 C. s. p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.